

STEMMEN UIT HET VRIJZINNIG CENTRUM DE HOEKSTEEN

VOORBURG - SASSENHEIM/LISSE

Adres: Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg
Telefoon 070 386 34 13

De theoloog Hans Küng.

Op 6 april is de Zwitserse Katholieke theoloog Hans Küng op 93 jarige leeftijd overleden. Een criticus van de katholieke kerk, een man die zich inzette voor een heel brede oecumene en toch een zeer gelovig katholiek. Diverse van zijn geschriften en aandachtsgebieden hebben mij geraakt. Thema's die Küng na aan het hart lagen, zijn bovendien precies die thema's waar 'onze oude vrijzinnigheid' zich van begin af aan mee verwant voelde.

Küng werd geboren op 19 maart 1928 in Sursee bij Luzern. Hij studeerde filosofie en theologie aan de Pauselijke Universiteit Gregoriana in Rome waarna hij lang in Tübingen hoogleraar was. In 1962 vond het Tweede Vaticaans Concilie plaats onder Johannes XXIII. Jonge katholieken waaronder Küng keken hoopvol uit naar veranderingen op het terrein van de kerkleer zoals de vraagstukken rond anti-conceptie, de plaats van de vrouw in de kerk, het vraagstuk van het celibaat van priesters en andere onderwerpen die het 'moderne' leven aangingen.

De kritiek van Küng op de kerk betrof daarbij ook het dogma van de pauselijke onfeilbaarheid. Voor Nederlandse vrijzinnigen is dit thema extra interessant. Het dogma van de pauselijke onfeilbaarheid was in 1870 aangenomen, wat inhield dat wat de paus officieel zei 'waar was en niet betwist kon worden'. De vrijzinnig denkende protestanten die eind 19e eeuw ook al huiverden vanwege de beklemmende visies en ontwikkelingen in protestantse hoek (anti-revolutionairen) waren hierdoor extra getergd; voor hen onbestaanbaar dat een mens van een dergelijke hoogmoed blij gaf en anderen het recht op het volgen van het eigen geweten ontnam. Als reactie op dit alles richtten zij in datzelfde jaar 1870 de Nederlandse Protestantenvbond op (nu Vrijzinnigen Nederland geheten). Küngs kritiek, meer dan 70 jaar later, werd door de Katholieke kerk verworpen en zijn leerbevoegdheid werd hem zelfs ontnomen. Toch werd aan zijn diepe geloof nooit getwijfeld.

In 1995 richtte Küng de stichting 'Weltethos' op. Weltethos is een instituut voor intercultureel en interreligieus onderzoek, onderwijs en ontmoeting. Al in zijn jonge jaren had Küng interesse in religieuze dialoog en overleg. Dat bleek al uit zijn proefschrift waarin hij de rechtvaardigingsleer van de protestantse theoloog Karl Barth besprak zonder deze direct te (willen) verwerpen. In een tijd waarin de wereldgemeenschap zo hecht met elkaar verknoopt was geraakt, vond Küng het noodzakelijk om zich in te zetten voor een goede samenwerking tussen de godsdiensten en volken. Weltethos moest daartoe een bijdrage leveren.

In dit nummer

Van het bestuur	2/3
De Hoeksteen weer in beeld	3/4
Luisterend, vertellend,	4
Kerkdienst	4
Bijbelse lunchbijeenkomst	5
ABRACADABRA	5/6/7
Gedicht R. Kopland	7
AGENDA	8

Hoeksteenlezing

**TOLSTOJ, GANDHI EN
GEWELDLOOSHEID**

Zondag 2 mei, 10.30 uur
Spreker Siewert Haverhoek

Küng ging ervan uit dat de grote godsdiensten en levensbeschouwingen al een basis delen waarop ze vreedzaam verder kunnen samenwerken, namelijk de zogenaamde Gulden Regel. In het kort: doe niet aan anderen wat je niet wilt dat aan jou wordt gedaan. Ook hier overlappen Küngs interesses die van de vrijzinnigen. De landelijke NPB, hoewel klein in aantal leden, nam vanaf het begin van de 20-ste eeuw enthousiast deel aan alle internationale initiatieven voor oecumene, dialoog en vriendschap tussen religies en culturen zoals in de Wereldraad van Kerken, waarvan de doelstelling in feite die van de Stiftung Weltethos overlapt.

Op de website van Weltethos wordt Küng geëerd en staat te lezen: “Dagelijks maken we mee hoe mensen tegenover elkaar uitgespeeld worden. Wereldwijd neemt de versplintering en het antagonisme toe. Maar de dringende opgaven van onze tijd, zoals de klimaatcrisis, de corona-pandemie en de discriminatie, zijn alleen gemeenschappelijk op te lossen”. Met Küng is een heel indrukwekkend man overleden, die zowel binnen als buiten de kerk wordt geëerd.

Hartelijke groet,
Katrijne Bezemer

Bloemen en collecte

De bloemen gingen op 4 april namens u naar dhr. W. van Pelt en op 25 april naar mw. A. J. Deck-Schaft

Collecte opbrengst 4 april Paasdienst voor Artsen zonder Grenzen bedroeg € 45,35

Van het bestuur

Livestreaming.

Na een mislukte start op Goede Vrijdag 2 april konden wij op 4 april de Paasdienst uitzenden.

Met dank aan de medewerkers van C&S in Delden die alles geïnstalleerd hebben en op zaterdagmorgen 3 april op afstand de haperende verbinding met YouTube hebben hersteld.

U kunt ons vinden via livestream Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen via het TV-kanaal YouTube, via uw PC, via een tablet of mobiele telefoon met deze link

<https://www.youtube.com/channel/UCLjNhK6N5QMUS8LoegdrdFA>

Kerkdienst bijwonen.

U kunt zich ook voor de Pinksteren van **zondag 23 mei** aanmelden. Wij weten niet welke versoepelingen er dan zijn maar het gebouw is Covid-19 proof. Komt u wel met een mondkapje naar de kerk. Dat kunt u eventueel afdoen wanneer u zit.

Aanmelden Pinksterdienst voor 20 mei s.proosdij@kpnmail.nl of 06 520 88 057; tevens opgeven of u alleen of met meerderen komt.

Hoeksteenlezing.

Ook voor de lezing van *Tolstoj, Gandhi en geweldloosheid* op **2 mei** 10.30 uur zijn nog enkele plaatsen beschikbaar. De toegangsprijs is voor iedereen in deze pandemie **€ 7,00**. Wilt u het bedrag a.u.b. in een envelop doen. Bij binnenkomst krijgt u een plaats toegewezen. Ook hier geldt dat u met mondkapje binnen komt en wanneer u zit kan het kapje af.

Jaarprogramma 2021-2022.

De commissie is aan het werk voor de kerkdiensten, lezingen en andere activiteiten.

Wij gaan er van uit dat er dan weer mogelijkheden zijn om op een normale manier te kunnen functioneren in de maatschappij.

Zondag 6 juni: onder voorbehoud (tijdstip wordt nog nader bekend gemaakt) bijbelse lunchbijeenkomst met elkaar in de Hoeksteen. In deze Stemmen leest u daar meer over.

Op onze website www.vrijzinnigcentrumdehoeksteen.nl treft u bij nieuws ook een aantal linken en mededelingen van kerkdiensten die ook live via een stream worden uitgezonden.

Kijkt u daar ook eens naar, daar staan ook onze activiteiten op.

Hartelijke groet,
Simon van Proosdij

livestream

Albert v.d. Haven

De Hoeksteen is weer in beeld!

Beste allemaal,

Hebt u gekeken met Pasen?

Wat een fleurig beeld bood onze Hoeksteen met onze voorganger, Katrijne Bezemer, Wim Toes, die de teksten las, de Paaskaars en de bloemen en de feestelijke klanken van het orgel, bespeeld door onze vertrouwde organist, Albert van der Haven. Allemaal prachtig in beeld gebracht.

Wat fijn dat velen van u na de oproep in Stemmen van maart meteen hebben gereageerd en een bedrag hebben overgemaakt. Ook onze speciale gasten hebben spontaan meegedaan.

Allemaal heel veel dank daarvoor!

Dat is voor de voorganger en het bestuur hartverwarmend, want het betekent ook dat hun inspanningen om met u in contact te blijven en de Hoeksteen draaiende te houden door u worden gewaardeerd.

En ook nu weer hebben ze niet stilgezeten, want meteen na de oproep is offerte gevraagd en vaart gezet achter de installatie van de apparatuur. Toen op de avond van Goede Vrijdag de proefuitzending slechts één minuut duurde, zijn bestuursleden zelfs op stille zaterdag nog met de installateur in de weer geweest om de livestream op Paaszondag mogelijk te maken.

Het is prachtig dat het allemaal zo goed is gelukt, maar..... nog niet het gehele bedrag is binnen. Dus als u geen gelegenheid hebt gehad om iets bij te dragen, dan kan dat nog steeds. De komende bijeenkomsten in de Hoeksteen zullen voor een beperkt aantal mensen toegankelijk zijn. Als u erbij wilt zijn, meld u daarvoor aan. Maar u kunt ook kijken en de dienst meebelevan via de livestream!

Praktische informatie

U kunt nog steeds een bijdrage overmaken op banknummer NL93INGB0000137735 ten name van Vereniging van Vrijzinnig Godsdienstigen te Voorburg onder vermelding van "Breng de Hoeksteen in beeld".

Als u wilt reageren ben ik bereikbaar op 070 3869504 of op mijn e-mailadres fjr.deboer@hetnet.nl.

Met dank voor uw aandacht en vriendelijke groet,
Frouwke J.R. de Boer (lid van de VVG sinds 1977).

Als je je dat voor ogen houdt, kun je al luisterend en vertellend, al vertellend en luisterend dat wat verborgen is voorzichtig terugvinden in elkaar. Met elkaar kun je dan de vele kanten van God belichten en vol vreugde de aanwezigheid van God in je dagelijks leven herkennen.

Marijke van Proosdij

Luisterend, vertellend, vertellend, luisterend.

Als je het verdriet van anderen ziet, moet je je realiseren dat de ander net zoals jij een rechtstreekse verbinding heeft met God. Het is van aangezicht tot aangezicht. Kom daar niet tussen. God heeft een gesprek met hem dat voor jou verborgen is. Verlies je niet in het verdriet van de ander. Ook jij hebt een rechtstreekse verbinding met God en verdriet van een ander mag daar niet tussen staan. De ander is in zijn rechtstreekse verbinding compleet. Jij met jouw rechtstreekse verbinding bent compleet.

Kerkdienst in aangepaste vorm

Zondag 23 mei 10.30 uur Pinksteren
Voorganger ds. K. Bezemer
Organist Albert van der Haven

Collecte:

De collecte van Pinksteren aan de uitgang is bestemd voor Hospice het Vliethuys in Voorburg

U kunt ook uw bijdrage storten op rekeningnummer van de Hoeksteen
NL 93 INGB 0000 137735

Hospice het Vliethuys levert zorg in de laatste levensfase door professionele verpleegkundigen en vrijwilligers in een thuisvervangende omgeving. Het hospice biedt een gastvrij verblijf voor mensen met

een beperkte levensverwachting voor wie verzorging thuis niet meer mogelijk is. Hospice het Vliethuys richt zich in eerste instantie op inwoners van Leidschendam-Voorburg en Rijswijk. Vanzelfsprekend zijn ook mensen van buiten de regio welkom. Hospice het Vliethuys is aangesloten bij het Netwerk Palliatieve Zorg.

BIJBELSE LUNCHBIJEENKOMST MET ELKAAR IN DE HOEKSTEEN

Zondag 6 juni

Daar we er niet op kunnen rekenen dat de ‘raven ons zullen voeden’ op precies dit tijdstip, zullen we deze lunch zelf samenstellen op basis van bijbelse gegevens. Op diverse plaatsen in de Bijbel worden voedingsmiddelen genoemd zoals linzensoep en dadelkoeken. We zullen op basis van die oude gegevens die gecombineerd worden met moderne toepassingen, een verrassende lunch bereiden. Misschien wilt u zelf ook een bijbels gerecht klaarmaken?

De precieze tijd van de lunch wordt nog bekend gemaakt.

Contactpersoon: Wim Toes. wim_toes@hotmail.com of 06-52261467

Linzensoep

A B R A C A D A B R A

Lang geleden werd wetenschap vaak beoefend door alchemisten, met hun magische experimenten.

Nadat er veel meer aandacht kwam voor ratio en intellect en er een afkeer kwam van ‘bijgeloof’ kreeg wetenschap een ander aanzien.

Een vooraanstaand wetenschapper merkte in een krantencolumn eens op dat het soms toch wel lijkt dat de magie, de manier waar op die oude tovenaars met de wetenschap bezig waren, niet helemaal verdwenen is.

Je kunt bijvoorbeeld denken aan de steen der wijzen, zo naarstig gezocht door al die alchemisten, omdat die het leven verlengt of omdat je er goud mee kan maken. Ons leven kan nu vaak door medische ingrepen inderdaad behoorlijk verlengd worden en goud maken kan gebeuren met lood in een deeltjesversneller (ook al krijg je dan maar een paar atomen, die dan ongelofelijk kostbaar zijn).

Tegenwoordig dus wel met een iets andere aanpak dan met de kookpotten van de oude zoekers. Toch, alle begin is moeilijk. En ze begonnen gewoon met wat ze hadden.

Magische woorden hoorden daarbij.

Het woord abracadabra is zo'n oude bezweringsspreuk of toverformule. De herkomst van deze rare kreet is niet eenduidig. Men heeft als uitleg verscheidene theorieën gevonden (of bedacht).

Een daarvan is dat het woord is afgeleid van een Aramees gezegde en het zou betekenen: al sprekend schep ik – of ook wel: ik maak het naar wat het woord betekent.

Als je kijkt naar de stammen van Hebreeuwse werkwoorden in abracadabra kan het uitgelegd worden als: het gebeurde zoals het gesproken is.

Een ander idee is dat de spreuk zijn oorsprong vindt in de joodse mystiek uit de Kabbala en zou dan een verbastering zijn van twee woorden: *ha-bracha* (zegening – wat gezien kan worden als een eufemisme voor vervloeking, als in: je zult er maar mee gezegend zijn) en *dabra* zou een Aramees woord voor de pest kunnen zijn.

Dat lijkt wel een beetje ver gezocht.

Het woord abracadabra is al heel oud: geschreven werd het voor het eerst gevonden in het boek *Liber Medicinalis*, uit de 3e eeuw, van de schrijver Quintus Serenus Sammaricus, arts van Caracalla.

Als bezweringsspreuk werd het dan geschreven in een driehoek:

In zijn boek beveelt Sammaricus malarialijders aan een amulet te dragen met het magische woord, vaak

A B R A K A D A B R A
A B R A K A D A B R
A B R A K A D A B
A B R A K A D A
A B R A K A D
A B R A K A
A B R A K
A B R A
A B R
A B
A

gekerfd in een steen.

Gebruik van zulke amuletten was al verbreid door een theologie-leraar genaamd Basilides uit Alexandrië,

in de eerste helft van de 2e eeuw. Deze magische stenen moesten de hulp inroepen van goede geesten tegen ziekte en ander ongeluk.

In de grote pestepidemie van Londen (1665/1667) schreef Daniël Defoe minachtend over het gebruik van geschreven magische woorden. Maar er zijn altijd mensen als b.v. Aleister Crowley (hij was esotericus en schrijver van boeken over magie) die geloven in genezende krachten van geschreven woorden. Woorden hebben immers altijd inhoud en roepen reacties op bij de toehoorder, wat ook een bepaald soort kracht of macht is. Paulus wijst er niet voor niets op dat je beter kunt letten op wat je mond uitgaat dan op wat er in gaat.

In de Bijbel gaat het over de Schepping die ontstaan is door het woord van God: God spreekt en het gebeurt. In het hindoeïsme, boeddhisme en janaïsme gaat men ervan uit dat de wereld ontstaan is door een klank: aum of ohm.

Vreemd is het niet dat er woorden te pas komen bij het maken van dingen.

Abracadabra staat nu in ons woordenboek vermeld met de omschrijving dat het om een toverformule gaat of in wartaal.

Meestal is dat nu laatste en alleen goochelaars of liever gezegd illusionisten gebruiken abracadabra nog als magische toverformule om aan te geven dat ze iets aan het doen zijn waarna wij iets indrukwekkends kunnen verwachten.

Het is wel grappig dat in de Harry Potterboeken van J.K. Rowley een toverspreuk voorkomt die erg lijkt op abracadabra: avadakedavra. Maar deze formule bewerkstelligt niet bepaald genezende toestanden. Dat zal dan wel te maken hebben met dat kedavra, want het slachtoffer dat die kreet naar zich toegeslingerd krijgt, overleeft de behandeling niet (op één geval na, maar dat is een ander verhaal).

Gerty Hornman.

TIJD

Tijd – het is vreemd, het is vreemd mooi ook
nooit te zullen weten wat het is

en toch, hoeveel van wat er in ons leeft is ouder
dan wij, hoeveel daarvan zal ons overleven

zoals een pasgeboren kind kijkt alsof het kijkt
naar iets in zichzelf, iets ziet daar
wat het meekreeg

zoals Rembrandt kijkt op de laatste portretten
van zichzelf alsof hij ziet waar hij heengaat
een verte voorbij onze ogen

het is vreemd maar ook vreemd mooi te bedenken
dat ooit niemand meer zal weten
dat we hebben geleefd

te bedenken hoe nu we leven, hoe hier
maar ook hoe niets ons leven zou zijn zonder
de echo's van de onbekende diepten in ons hoofd

niet de tijd gaat voorbij, maar jij, en ik
buiten onze gedachten is geen tijd

we stonden deze zomer op de rand van een dal
om ons heen alleen wind

Rutger Kopland

Rembrandt van Rijn

Indien onbestelbaar: Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg

AGENDA

Mei

2 mei 10.30 u Hoeksteenlezing *Tolstoj, Gandhi en geweldloosheid*
spreker Sieuwert Haverhoek, Toegang € 7,00 pp
gaarne in een envelop

23 mei 10.30 u Kerkdienst Pinksteren, voorganger ds. K. Bezemer
Deze dienst wordt ook via livestream uitgezonden

JUNI

6 juni Bijbelse lunchbijeenkomst met elkaar in de Hoeksteen
(onder voorbehoud), tijdstip volgt nog.

Datum inleveren kopij

Wilt u de kopij voor het juni nummer a.u.b. uiterlijk 14 mei 2021 insturen naar stemmen@kpnmail.nl of naar Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg

Colofon

Voorganger:

Ds. K. Bezemer,
Floris Versterlaan 23
2343 RV Oegstgeest
Tel.: 071 532 04 38
kbezemer@iroka.nl

Voorzitter:

S.J. van Proosdij
Tel.: 070 386 86 85
s.proosdij@kpnmail.nl

Secretariaat:

W. H. Kraan
Tel.: 070 386 95 41
secretariswhkraan@gmail.com

Penningmeester

G. Vallenduuk-Visser
Tel: 0252 213 998
penningmeesterhoeksteen@gmail.com

Zaalverhuur:

J.J. Jager
tot 31 juli 2021
jagerjjan@gmail.com

Contactpersonen ziekenhuisopnamen:

Ds. K. Bezemer of
S.J. van Proosdij

Redactie Stemmen:

G. Hornman-Oldenbeuving
M. van Proosdij-v.d. Beukel
W. Toes

Eindredactie:

A.G. Spruijt
Tel.: 070 347 28 07
agspruijt@gmail.com

Bankrekeningnummer:

NL 93 INGB 0000 137735
Vereniging van Vrijzinnig Gods-
dienstigen te Voorburg

Maandblad Stemmen:

Op aanvraag via het secretariaat

Redactieadres:

stemmen@kpnmail.nl
Rozenboomlaan 119
2274 HK Voorburg

Website

www.vrijzinnigcentrumdehoeksteen.nl